

De vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft over de brief van de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van 15 april 2011 over de voortgang van het overleg met het UWV, VNG en Divosa over multiproblematiek (26 448, nr. 461) de navolgende opmerkingen en vragen ter beantwoording aan de regering voorgelegd. Deze vragen zijn hieronder afgedrukt.

De voorzitter van de commissie,
Van Gent

De adjunct-griffier van de commissie,
Dekker

Opmerkingen en vragen van de leden van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennis genomen van de brief van de regering. Zij hebben hierover de volgende vragen aan de regering:

1

In de brief staat dat de dienstverlening van het UWV Werkbedrijf overwegend digitaal plaats zal vinden. Voor een beperkt deel van de cliënten blijft face to face contact mogelijk. De leden van de VVD-fractie vragen zich af of de groep mensen met multiproblematiek onderdeel is van deze kleine groep. Wordt er ook nagedacht over een één-loket-gedachte voor mensen met multiproblematiek?

2

In de brief wordt gesproken over de Persoonsverkenner, een recent door het UWV ontwikkeld instrument dat op basis van harde en zachte kenmerken van de klant de kans op langdurige uitkeringsafhankelijkheid voorspelt. Dit instrument lijkt een goed middel. Kan de regering aangeven wanneer bekend is of dit instrument ingezet kan worden voor de groep mensen met multiproblematiek? En wanneer wordt de Persoonsverkenner daadwerkelijk geïmplementeerd?

3

Het project Fit 4 Work is een initiatief van UWV, de sociale diensten en GGD-en in de G-4. Kan de regering aangeven hoe de aanpak van dit project eruit ziet? Welke maatregelen kunnen er worden genomen? Welk beleid wordt er gehanteerd? Is er sprake van integraal beleid? Verder vragen de leden van de VVD-fractie zich af wat er specifiek wordt bedoeld met evidence-based methodiek.

4

De VNG ondersteunt 12 pilotgemeenten met het WMO-project «De Kanteling», waarin een nieuwe manier van werken ontwikkeld wordt ten behoeve van mensen met een beperking. Kan de regering aangeven wanneer er resultaten bekend worden van dit WMO project?

5

In de brief wordt de Participatieladder genoemd. Kan de regering aangeven wanneer er resultaten bekend worden van de verdere ontwikkeling van de Participatieladder?

6

De regering heeft het voornemen in gesprek te gaan met de VNG over welke concrete belemmeringen professionals ervaren in wet- en regelgeving. De leden van de VVD-fractie zijn benieuwd wanneer zij de uitkomsten van deze gesprekken kunnen verwachten.

Opmerkingen en vragen van de leden van de PvdA-fractie

De leden van de PvdA-fractie hebben met gemengde gevoelens kennis genomen van de brief van de regering. De brief wekt verwachtingen over de daadkracht van de regering op het terrein van de sociale zekerheid, want er wordt in ronkende termen geschreven over verbetering van de dienstverlening en het belang van preventie. Dat zouden de leden van de PvdA-fractie met instemming lezen als zij niet wisten dat deze ronkende woorden hol zijn. Verbetering van de dienstverlening tijdens een besparing van honderden miljoenen euro's is onmogelijk en daarover hoeft niet geheimzinnig te worden gedaan. De verbetering, waarover gesproken wordt, is slechts verbetering in de ogen van de boekhouder.

Mensen, die worstelen met problemen op meerdere terreinen, zullen digitale dienstverlening terecht niet als verbetering zien. Wordt nu verwacht dat multiproblematiek zich door het digitaliseren van de dienstverlening laat oplossen? Alleen al voor mensen die te maken hebben met laaggeletterdheid of een taalachterstand is dat een onzinnige gedachte. Laat staan voor mensen die vanwege de veelheid van hun problemen niet in een reactieformulier te vangen zijn. Welk beperkt deel van de cliënten blijft in aanmerking komen voor persoonlijke dienstverlening, en op basis van welke voorwaarden?

In dit geval verweert de boekhouder zich tegen eventuele kritiek met de opmerking dat de overheid noodzakelijk kleiner moet. Dat neemt niet weg dat er een keuze is gemaakt om deze bezuinigingen te realiseren ten koste van werkloze Nederlanders waar de keuze bijvoorbeeld ook gemaakt had kunnen worden om iets te doen aan de scheefgegroeide hypotheekrente-aftrek.

Dat opgemerkt hebbende, resten er voor de leden van de PvdA-fractie nog enkele vragen over deze brief.

7

Heeft de regering een helder beeld van de aard en grootte van de multiproblematiek? Is voldoende duidelijk om hoeveel mensen het gaat en wat de meest voorkomende problemen zijn waarmee zij te maken hebben? Wat zijn de oorzaken van de samenloop van deze problemen? Is bekend bij welke instanties zij wel of niet aankloppen voor hulp en of zij zelfstandig de weg kunnen vinden naar de juiste instantie? Hoeveel mensen blijven buiten zicht? Hoeveel mensen zitten in meerdere kaartenbakken tegelijkertijd?

8

De brief blinkt niet uit in uitvoerige informatievoorziening; hoe wordt de overgang van «oogsten uit de experimenten» naar «borging in reguliere dienstverlening» vorm gegeven?

9

Er wordt melding gemaakt van een eventuele aanpassing van de Persoonsverkenner voor cliënten met een arbeidshandicap. Wanneer wordt duidelijk of dit kan en wat de voor- en nadelen zijn van het werken met de Persoonsverkenner voor deze groep? Op welke manier verschilt de Persoonsverkenner met een persoonlijk gesprek met een goed opgeleide casemanager? Wordt er ook gedacht over toepasbaarheid van een dergelijke Persoonsverkenner andere groepen?

10

De regering zal de VNG vragen welke concrete belemmeringen professionals ervaren in wet- en regelgeving. Is hier nooit eerder naar gevraagd? Krijgt de regering niet voldoende signalen van dergelijke belemmeringen? Zal bij deze inventarisatie ook worden gekeken naar de oorzaken van deze belemmeringen? Op welke manier wordt rekening gehouden met de voorgenomen beleidswijzigingen? Zal de regering hierbij alleen de belemmeringen in professionele sfeer inventariseren of wordt bijvoorbeeld ook gekeken naar belemmeringen in wet- en regelgeving die burgers tegenkomen? Wordt in dat kader bijvoorbeeld de Nationale Ombudsman betrokken in deze inventarisatie? Wanneer kan de Kamer de resultaten en conclusies van deze inventarisatie verwachten?

11

Wat wordt de toegevoegde waarde van het gebruik van MKBA's in dit werkveld? Is meer inzicht in kostenverdeling de doelstelling of wordt er ook gekeken naar de «kosten en baten» van multiproblematiek?

Opmerkingen en vragen van de leden van de PVV-fractie

De leden van de PVV-fractie hebben kennis genomen van de brief van de regering. De leden van de PVV-fractie hebben een aantal vragen.

12

Over welke experimenten met de dienstverlening aan cliënten met multiproblematiek gaat het? Zijn er experimenten, die een succes kunnen worden genoemd? Zo ja, welke en waarom zijn ze een succes? Zijn ze succesvol genoeg om te kunnen worden uitgebreid en om ze te borgen in de reguliere dienstverlening? Zo ja, waarom?

13

Gebeurde er tot hier toe iets substantieel met mensen met multiproblematiek, specifiek op hen gericht, of bleef het bij de genoemde experimenten?

14

Hoe werkt de «Persoonsverkenner» precies? Is het een louter digitaal instrument? Wordt de netto-efficiëntie ervan gemeten en zo ja, hoe?

15

De eerste klanten voor het Fit 4 Work-project zouden begin 2011 instromen. Hoeveel zijn er al ingestroomd, wat zijn tot hier toe de geboekte resultaten? Zal er bij de beoordeling naar de netto-efficiëntie worden gekeken? Wat wordt precies bedoeld met een evidence-based methodiek? Wordt de Kamer op de hoogte gehouden van de resultaten? Op basis waarvan zal het project als een succes worden bestempeld en zal het beschikbaar worden gesteld voor andere partijen, zoals gemeenten buiten de G-4?

16

De website www.interventiesnaarwerk.nl is in 2008 opgestart. Wat is het resultaat tot hiertoe als direct gevolg van de website?

17

Wat zal het «programma vakmanschap» en «platform professionalisering» dat Divosa heeft opgezet precies doen? Wanneer zijn hiervan resultaten met betrekking tot effectiviteit beschikbaar? Tot wanneer lopen deze initiatieven?

18

Op welke manier zal de regering precies bevorderen dat kennisinstututen gaan samenwerken bij het verzamelen en verspreiden van goede evidence-based interventies bij multiproblematiek?

19

Er wordt melding gemaakt van het feit dat het aantal mensen met multiproblematiek toeneemt. Is er op dit moment betrouwbare informatie beschikbaar over hoeveel mensen kunnen worden gediagnosticeerd als «iemand met multiproblematiek»?

20

In hoeverre zal er bij multiprobleemhuishoudens aandacht worden besteed aan de preventie van multiproblematiek?

Opmerkingen en vragen van de leden van de CDA-fractie

Het is belangrijk om mensen met een meervoudige problematiek goed in beeld te krijgen. Daarvoor is samenwerking tussen verschillende instanties ook cruciaal. Dat loopt helaas vaak niet goed ondanks alle goedwillende medewerkers en goedbedoelde initiatieven. Meer dan ooit in deze tijd van toenemende krapte op de arbeidsmarkt is het de leden van de CDA-fractie er alles aan gelegen om ook deze groep te laten participeren, naar vermogen indien nodig.

21

De bezuiniging bij het UWV zal leiden tot een grotere digitale hulpverlening. De leden van de CDA-fractie vinden het van groot belang dat daardoor niet kwetsbare groepen gerichte hulp mislopen. Op welke manier wordt gewaarborgd dat de groep met de multiproblematiek wel de goede hulp krijgt bij het zoeken naar werk?

22

Samenwerking achter het loket helpt de toegankelijkheid voor mensen die verschillende indicaties hebben te stroomlijnen. Een belangrijk instrument op het vlak van het stellen van indicaties is het digitale loket www.regel-hulp.nl. Hoe staat het met het onderzoek naar de mogelijkheden van aanpassing van de systemen bij het UWV?

23

In de brief wordt gesproken over een verbeterde samenwerking tussen het UWV Werkbedrijf en de onderwijsprofessionals in het speciaal onderwijs. Kan de regering aangeven waarop dit is gebaseerd? Hoe krijgt deze samenwerking vorm? Welke resultaten zijn er geboekt?

24

In de brief wordt gesproken over dat onderzocht wordt of de Persoonsverkenner aangepast kan worden voor mensen met een arbeidshandicap. Wat zijn daarvoor de belemmeringen? Wanneer zijn de resultaten daarvan bekend? In hoeverre is het mogelijk dat ook straks gemeenten in het kader van de Wet werken naar vermogen hiervan gebruik kunnen maken?

25

Op welke manier geeft de regering uitwerking aan de motie Koşer Kaya/Sterk (motie ingediend met vraag om ook deze groep te betrekken bij de Wet werken naar vermogen) (26448, nr.455)?

Opmerkingen en vragen van de leden van de D66-fractie

De leden van de D66-fractie danken de regering voor de informatie over de voortgang van het overleg met UWV, VNG en Divosa over verbetering in de dienstverlening aan uitkeringsgerechtigden met meervoudige problemen. Beseffende dat 40% van de uitkeringsgerechtigden kampt met meervoudige problemen, menen de leden van de D66-fractie dat beleid hierop prioriteit moet hebben. Zij vinden het daarom verstandig dat er overleg plaatsvindt tussen UWV, VNG en DIVOSA, alsook interdepartementaal. Hopelijk leidt dit op korte termijn tot concrete en succesvolle maatregelen.

26

De leden van de D66-fractie zien de aanstaande stelselwijzigingen als gevolg van de Wet werken naar vermogen als een kans om het beleid op meervoudige problematiek te verbeteren. In dat licht vinden de leden dat de regering in de hoofdlijnennotitie «werken naar vermogen» (29 544 nr. 297) een nogal algemene en zelfs karige uitvoering geeft aan de motie Koşer Kaya en Sterk over multiproblematiek (26 488 nr. 455). De leden zijn

benieuwd of de regering de Wet werken naar vermogen ook als een kans ziet om het beleid op multiproblematiek te verbeteren? Zo ja, hoe wil de regering concreet stimuleren dat gemeenten hier effectief beleid op gaan voeren?

27

De leden van de D66-fractie constateren dat de arbeidsdeskundigen en werkcoaches WW specifieke trainingen hebben gevolgd om taalproblemen, schuldenproblematiek en laaggeletterdheid te onderkennen en de cliënt daarop door te verwijzen. De leden vragen de regering om nader in te gaan op de resultaten van deze trainingen. De leden vragen zich bijvoorbeeld af hoe vaak deze medewerkers de genoemde problemen signaleerden en of deze mensen adequaat doorverwezen werden. De leden vragen zich ook af of dergelijke trainingen zinnig zijn voor het herkennen van drugsverslavingen, psychiatrische problemen en gedragsstoornissen. De leden zijn voorts benieuwd of dergelijke trainingen ook van toegevoegde waarde zijn voor medewerkers van sociale diensten bij de gemeenten.

28

De leden van de D66-fractie constateren dat het rapport van Astri/Meccano over multiproblematiek een betere samenwerking tussen professionals als verbeterpunt noemt. De leden zijn benieuwd wat er wordt gedaan om ervoor te zorgen dat medewerkers van sociale diensten, jeugdwerkers, psychiaters, schuldhulpverleners, medewerkers uit de verslavingszorg, e.d. frequenter met elkaar om tafel gaan zitten. De leden vragen zich af welke acties concreet worden genomen om de schotten tussen deze diensten weg te nemen. De leden zijn bijvoorbeeld benieuwd of er trajecten lopen waarbij medewerkers met de verschillende specialismen op elkaars afdelingen meelopen.

29

De leden van de D66-fractie constateren dat de regering een reactie op twee onderzoeken over multiproblematiek naar de Kamer heeft gestuurd (26 448, nr. 445). Voorts constateren de leden van de D66-fractie dat de regering schrijft dat van het UWV en de gemeenten wordt verwacht dat zij op de Werkpleinen tenminste problemen op andere leefgebieden kunnen signaleren en dat ze doorverwijzen naar andere specialistische hulpverleners. Zij zijn benieuwd of de gemeenten en het UWV deze verwachtingen waarmaken. De leden van de D66-fractie vragen de regering of zij dit zoveel mogelijk kan onderbouwen met harde feiten en cijfers bijvoorbeeld over het aantal (succesvolle) doorverwijzingen.

30

De leden van de D66-fractie zijn tot slot benieuwd of gemeenten methodieken ontwikkelen om multiproblematiek aan te pakken. Zij zijn benieuwd of er cijfers bekend zijn over het percentage gemeenten dat methodieken heeft ontwikkeld. De leden van de D66-fractie vragen de regering of de ontwikkeling van methodieken wenselijk wordt gevonden. Zo ja, naar welk percentage gemeenten met een methodiek streeft de regering? De leden van de D66-fractie vragen zich voorts af of er al initiatieven lopen om het ontwikkelen van methodieken door gemeenten te stimuleren.